

Västgöta Nations i Uppsala Landskapsförening

VÅRNYTT 2019

BÄSTA MEDLEMMAR I LANDSKAPSFÖRENINGEN!

Våren har kommit rapporterade SVT Uppsala för någon dag sedan. Medeltemperaturen har legat över 0-punkten sju dygn i sträck. När jag cyklat förbi Ultunas gården som vetter mot den översvämmade Fyrisån har jag några dagar noterat ansevärdiga grupper av svanar, t.o.m. en svart, och olika slags gäss. Det har varit många fågelskådare med meterlånga objektivr för att fånga någon sällsynt art. Många håller nog med om att perioden nu, från april fram emot midsommar är den bästa på året.

I detta Vårnytt finns ett referat från februariföreläsningen där Fil.dr. Katarina Ek Nilsson berättade om folkminnen, dialekter m.m. Vi informerar om nya Vestrogothica och om Högtidslandskapet samt middagen den 1 maj. Förste kurator informerar om ett stort renoveringsprojekt på nationen med önskemål om monetärt bidrag till detta.

Ytterligare ett monetärt önskemål tas upp, nämligen att de som inte har betalat medlemsavgiften till Landskapsföreningen för 2019 bör göra det. Vi fortsätter att redovisa ett par landskapsattribut.

Styrelsen/Kenny Jonsson

INBJUDAN TILL MAJMIDDAG

1 maj är Uppsalavårens höjdpunkt:

Landskapsföreningens årsstämma, Högtidslandskap och Majmiddag under en och samma dag!

Årsstämman börjar kl. 14.00 på nationen. (Kallelse med dagordning har sänts ut via mail och bifogas Vårnytt till dem som saknar mailfunktion). Efter stämman blir det Högtidslandskap med bl.a. föredrag av f.d. inspektor Lars-Gunnar Larsson kl. 15.00. Sedan följer den sedvanliga kransnedläggningen på nationsgraven, procession utgår från Nationen kl. 16.00. Majmiddagen beräknas starta kl. 17.00 och består av fyra rätter (förrätt, soppa, huvudrätt och efterrätt) med tillhörande drycker.

Pris 350:-, vin ingår.

Vill man ha alkoholfritt är priset 340:-

Anmälan sker till 4 Q, Oscar K. Håkansson, 4q@vastgotanation.se senast den 21 april. Eftersom det i år är fråga om Högtidslandskap gäller klädkoden högtidsdräkt alltså frack för herrarna och långklänning för damerna..

LANDSKAPSFÖRENINGENS STÖD TILL NATIONEN

Landskapsföreningen är en alumniförening med syftet att stödja Nationens verksamhet. Vi håller nu på att låta tillverka en ny vapensköld till nationsgraven eftersom den gamla blev stulen. Den nya beräknas kosta ca 45 000:- Vi håller också på att ordna med gardiner i Stora salen, de behövs verkligen för att förbättra akustik och temperatur och dessutom kunna mörklägga salen vid behov och kommer att höja salens skönhet. Gardinerna beräknas kosta ca 25 000:-. Även Vestrogothica, som utkommer vid varje högtidslandskap finansieras av Landskapsföreningen, 36 000:-. Vi hoppas också kunna bidra till den nödvändiga renoveringen av nationen.

Landskapsföreningen gjorde en betydelsefull insats under den katastrofala vattenläckans tid: Vi donerade en restaurangdiskmaskin för 40 000kr. till Nationen. Detta för att tillgodose krav från kommunen om att kunna fortsätta restaurangverksamheten - till allas nytta och glädje i bl.a. Djäknen. För att kunna fortsätta stödja nationen i dess verksamhet är Landskapsföreningen med sina medlemmar en värdefull tillgång. Denna kan förstärkas om vi får fler medlemmar som betalar årsavgifter. Vi strävar därför efter att öka medlemskadern.

Tack för att du betalar din avgift!

Styrelsen

STORT RENOVERINGSPROJEKT FÖR NATIONEN

Inför vårens och sommarens stora renoveringsprojekt kommer nationen att inleda en insamling till renoveringsfonden. Alla bidrag, stora som små, tas tacksamt emot! Projektet inkluderar renovering av tak, plåt, fönster och fasad samt en ombyggnation och tillgänglighetsanpassning av entrén. Mer information om hur du kan bidra kommer senare i vår.

Vid frågor om renoveringen, kontakta förste kurator på 1q@vastgotanation.se eller 018-136360.

IQ Annie Larsson

NYA VESTROHOTHICA

Sedan lång tid har en redaktionsgrupp arbetat med att utforma Vestrogothica nr XXVII. Starten för skriftserien var 1928 och publikationen har givits ut vart femte år. Enligt Landskapsföreningens stadgar ska föreningen säkerställa nationens utgivande av tidskriften. Redaktionsgruppen har lagt ner ett synnerligen

omfattande arbete, antalet timmar är oräkneliga. Vi tycker att den nya utgåvan är mäkta innehållsrik, gammalt och nytt förstås om vitt skilda ämnen. Vi hoppas att den nya utgåvan får en strykande åtgång. Den som deltar i 1 maj-evenemanget kan få köpa exemplaret för det oerhört facila priset om 50:-. Normalpriset blir minst det dubbla.

KATARINA EK-NILSSON PRESENTERADE SVEN LAMPA

Listan med framstående västgötar tycks oändlig. Många känner vi till, men nu har ytterligare en förtjänstfull person lyfts fram ur glömskan: folklivsforskaren Sven Lampa, född 1870 i Ods socken, student i Skara 1888, död 1950 i Uppsala.

Sven Lampa var inte alls den förste att intressera sig för gamla seder och bruk, Olaus Magnus skrev exempelvis patriotiskt om tidigare seder och bruk och om jättar i Norden (Norden, Ryssland och Grönland) redan på 1500-talet. Men Sven Lampa var den som gav upphov till ämnet folklivsforskning vid Uppsala universitet.

Han skrevs in på Västgöta Nation 1889 och blev Nationens bibliotekarie. På den tiden fanns landsmålsföreningar vid Västgöta med flera nationer, där medlemmarna åkte till sina respektive hembygder och dokumenterade folkmål, folkdiktning, seder och bruk. Sven Lampa deltog ivrigt och skrev ett antal böcker om folkliv i Västergötland, Uppland och Härjedalen. 1903 disputerade han med avhandlingen Studier i svensk metrik (versmått) och blev docent i svensk folklivsforskning 1909. Han blev då den förste i vårt land som fick en akademisk titel i folklivsforskning, det ämne som idag heter etnologi, Han var sekretera-

Karikatur av Sven Lampa ritad av Lekander 1905.

re i Kungliga Ortnamnskommittén 1904-1914. 1914 grundades Uppsala folkminnesarkiv, tillskyndat av Sven Lampa. Tyvärr slutade hans karriär där, han drabbades av depression (utbränd?) och hans levde sina sista 34 år på Ulleråker.

Katarina Ek-Nilsson, själv folklivsforskare, höll ett mycket uppskattat föredrag om sin föregångare. Föreläsningen hade samlat många deltagare, som också fick lära sig om hur Rutabagge, det västgötska namnet på kålrot har spritts till andra språk. Katarina är medlem i Kålrotsakademien, som ligger helt rätt i tiden eftersom kålroten är fiber- och vitaminrik och binder koldioxid. Kålroten är en helt svensk rotfrukt som vi kan vara stolta över.

Efter föredraget fick vi avnjuta en sexa med isterband med extra läckert rotmos, följt av en rejäl bit chokladkaka med hallongrädde. Sång och glam och tal av 1Q Annie Larsson och proinspektör Margareta Svahn. Damkören kom in och sjöng mycket vackert. 4Q Oscar Karlsson Håkansson ledde det allmänna sjungandet. Stämningen var glad och livlig som vanligt när vi träffade våra landsmän under en mycket givande kväll.

Maria Wold-Troell

FLER LANDSKAPSATTRIBUT

I vår serie om landskapsattributen går vi vidare och presenterar sten och insekt.

VÅR LANDSKAPSSTEN PLATÅDIABAS

Västergötlands landskapssten, platådiabasen, är en mörk bergart som täcker Västgötabergets ”hjässor” och på så sätt skyddar de underliggande mjuka bergarterna från att eroderas och försvinna.

Diabas är en magmatisk gångbergart som trängt upp i gångar från stora djup i jordens inre. I Västergötland trängde den in för ca 300 miljoner år sedan, mellan de sedimentära lager som idag bildar platåer. Platådiabasen kallas också *trapp* för att den spruckit upp i ett kantigt trappliknande mönster.

Om du köper det kommande välmatade numret av *Vestrogothica* kan du lära dig mycket mer om denna viktiga sten och hur Västergötlands industri till stor del uppstått kring de olika stenar och avlagringar som finns i våra alldeles unika platåberg. Artikeln Om stenar och berg i Västergötland har skrivits av fil.lic. Jan-Erik Synnerman.

Bild Wikipedia, text SGU.

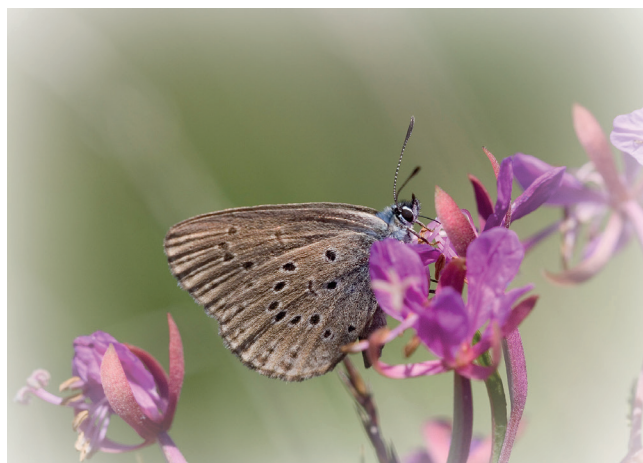
LANDSKAPSINSEKTEN ALKONBLÅVINGEN

På latin heter den *Maculinea alcon* och är en fjäril i familjen juvelvingar. Alkonblåvingen har blå till violetta vingar med ett vingspann på runt 29–35 millimeter. Ovansidan är ganska matt. Hannen är klarare färgad än honan, som är mer brungrå. Antennerna är långa och klubbformade. I Norden finns den bara i Sverige och Danmark. Den är starkt hotad i Sverige. Inte konstigt, den miljö de trivs i blir alltmer undanträngd av den rationella markanvändningen.

Alkonblåvingen lever på fuktiga öppna marker som till exempel en mager fuktäng eller i övergångszoner mellan kärr och skog. Den trivs i marker som utsätts för kontinuerlig påverkan, som lätt betade ängar och militära övningsfält. Alkonvingen är i vissa områden starkt beroende av att ängar hålls öppna av betande djur. På andra håll hotas arten av kraftigt betande. I Sverige använder den i princip bara *klockgentiana* som värdväxt för äggen, men kan suga nektar från många andra blommor.

Som larv utsöndrar den ett ämne som uppskattas av myror. Myror adopterar larven som mycket liten och bär hem den från klockgentianan till sitt bo, där larven livnär sig dels på myrornas byten och dels på myrlarver. Alkonblåvingelarven växer klart och förpuppas i myrboet.

Källa Nationalnyckeln till Sveriges flora och fauna.

VÄSTGÖTA NATION
UPPSALA

Landskapsföreningen

**KALLELSE till ordinarie föreningsstämma med Västgöta Nations Landskapsförening
onsdagen den 1 maj 2019 kl 14.00 på Nationen**

Förslag till ärendelista

1. Stämmans öppnande
2. Val av ordförande och sekreterare för stämman
3. Val av två justeringsmän tillika rösträknare
4. Fråga om stämman utlysts på rätt sätt
5. Fastställande av röstlängd för stämman
6. Fastställande av föredragningslista
7. Styrelsens verksamhetsberättelse och redovisningshandlingar
8. Revisorns berättelse över styrelsens förvaltning
9. Fastställande av balans- och resultaträkning
10. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen
11. Val av nya ledamöter
12. Val av två revisorer
13. Val av valberedning
14. Övriga frågor
15. Stämmans avslutande

Verksamhetsberättelse och resultat- och balansräkning per 31 dec 2018 kommer att finnas tillgängliga på kuratorsexpeditionen senast den 24 april.

Uppsala den 1 april 2019
Styrelsen